

Hallituksen esitys eduskunnalle siemenlaiksi sekä laiksi sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle siemenlaiksi sekä laiksi sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta (HE 172/2018 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Maa- ja metsätalousvaliokunta (MmVM 22/2018 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Siemenlaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Tavoite

Tämän lain tarkoituksena on ylläpitää ja edistää korkealaatuista kasvintuotantoa turvaamalla hyvälaatuisten ja Suomen kasvuolosuhteisiin sopivien siementen tuotantoa ja käyttöä sekä tarvittavien tietojen antamista siemenistä.

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan maatalous- ja puutarhakasvilajien lisäysaineistona käytettäviin siemeniin ja niiden tuotantoon, markkinoille saattamiseen, maahantuontiin ja maastavientiin. Tätä la-

Eduskunnan vastaus EV 235/2018 vp

kia ei kuitenkaan sovelleta vähäisten siemenmäärien markkinoille saattamiseen loppukäyttäjille, vähäisten siemenmäärien tuontiin henkilökohtaiseen käyttöön eikä vilja-, öljy- ja kuitukasvien siementen käyttöön koristetarkoitukseen.

3 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Toimenpiteistä hyvän kasvinterveyden tilan säilyttämiseksi sekä kasvintuhoojien torjumisesta ja leviämisen estämisestä säädetään kasvinterveyden suojelemisesta annetussa laissa (702/2003). Luonnonmukaisesti tuotettuja siemeniä koskevista vaatimuksista säädetään myös luonnonmukaisen tuotannon valvonnasta annetussa laissa (294/2015).

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *siemenillä* maatalous- ja puutarhatuotannossa lisäysaineistona käytettäviä siemeniä ja siemenperunoita;

2) *sertifioiduilla siemenillä* viranomaisen tarkastamia, kansallisen ja Euroopan unionin siemeniä koskevan lainsäädännön mukaiset laatuvaatimukset täyttäviä virallisesti varmennettuja siemeniä;

3) *standardisiemenillä* vihanniskasvien siemeniä, jotka ovat riittävän lajikepuhtaita, tunnistettavia, täyttävät vaatimukset ja jotka on tarkoitettu vihannesten tuotantoon;

4) *markkinoille saattamisella* siementen hallussa pitämistä niiden myyntiä varten, myytäväksi tarjoamista tai muuta joko maksutta tai korvausta vastaan tapahtuvaa siirtoa sekä itse myyntiä, jakelua ja muita siirtomuotoja;

5) *vakuustodistuksella* sertifioitujen siementen pakkaukseen painettavaa tai kiinnitettävää lipuketta, jossa on tärkeimmät tiedot siemenestä;

6) *pakkaamotoiminnalla* siemenerien valmistamista ja pakkaamista hyväksytyissä pakkaamoissa;

7) *maahantuonnilla* siementen tuontia muista kuin Euroopan unionin jäsenvaltioista tai Euroopan talousalueeseen kuuluvista valtioista;

8) *maastaviennillä* siementen vientiä muihin kuin Euroopan unionin jäsenvaltioihin tai Euroopan talousalueeseen kuuluviin valtioihin;

9) *geenitekniikalla muunnetuilla siemenillä* siemeniä, jotka koostuvat geenitekniikalla muunnetusta organismista, sisältävät tällaista organismia tai on tuotettu tällaisesta organismista, jos tieteellisesti voidaan osoittaa, että siementen arvioidut ominaisuudet, mukaan lukien niiden sisältämät geenit, eroavat tavanomaisten siementen vastaavista ominaisuuksista;

10) *toimijalla* luonnollista henkilöä tai yksityistä tai julkista oikeushenkilöä, joka ammattimaisesti tuottaa, pakkaa, saattaa markkinoille, tuo maahan tai vie maasta siemeniä.

Eduskunnan vastaus EV 235/2018 vp

2 luku

Siementen markkinoille saattaminen

5 §

Siementen sertifiointi ja markkinoille saattaminen

Markkinoille saa saattaa vain 8 §:ssä tarkoitettussa kasvilajikeluettelossa tai Euroopan unionin viljelykasvilajien yleisessä lajikeluettelossa olevien lajikkeiden siemeniä.

Lisäysaineistona käytettäväksi saa markkinoille saattaa vain sertifioituja siemeniä, jotka täyttävät lajikeaitoudelle, puhtaudelle, terveydelle ja itävyydelle sekä siementen tuottamiselle, käsittelylle ja varastoinnille asetetut kansalliset ja Euroopan unionin lainsäädännön vaatimukset.

Lisäksi markkinoille saadaan saattaa standardisiemeniä, jotka ovat riittävän tunnistettavia ja lajikeaitoja sekä täyttävät puhtaudelle, terveydelle ja itävyydelle asetetut Euroopan unionin lainsäädännön vaatimukset.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset 2 ja 3 momentissa säädetyistä siementen vaatimuksista.

6 §

Lajikkeen testaaminen ja viljelyarvokokeet

Ruokavirasto vastaa 8 §:ssä tarkoitettusta lajikeluetteloon hyväksymisen edellytyksenä olevasta lajikkeen erottuvuuden, pysyvyyden ja yhtenäisyyden testaamisesta. Luonnonvarakeskus vastaa viljelyarvokokeista, joissa selvitetään lajikkeen soveltuvuus Suomen viljelyoloihin. Viljelyarvokokeet tulee järjestää kattavasti eri osissa maata huomioiden eri lajien viljelyalueet.

Toimijan tulee hakea lajiketta lajiketestauksiin ja viljelyarvokokeisiin hakemuksella. Hakija vastaa lajikkeen testaamisen ja viljelyarvokokeiden kustannuksista.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset lajikkeiden erottuvuuden, pysyvyyden ja yhtenäisyyden testaamisesta sekä viljelyarvokokeiden tekemisestä.

7 §

Kasvilajikelautakunta

Maa- ja metsätalousministeriö asettaa kolmeksi vuodeksi kerrallaan kasvilajikelautakunnan, joka päättää lajikkeen hyväksymisestä 8 §:ssä tarkoitettuun kasvilajikeluetteloon ja lajikkeen hyväksymisen peruuttamisesta. Lautakunnan kokoonpanossa on otettava huomioon kasvilajikkeiden hyväksymisen kannalta riittävä asiantuntemus.

Eduskunnan vastaus EV 235/2018 vp

8 §

Kasvilajikeluettelo

Kasvilajikeluetteloon merkitään kasvilajikelautakunnan hyväksymät kasvilajikkeet. Kasvilajikeluetteloon voidaan hyväksyä hakemuksesta lajike, joka täyttää viljelykasvilajien yleisestä lajikeluettelosta annetun neuvoston direktiivin 2002/53/EY vaatimukset erottuvuuden, pysyvyyden ja yhtenäisyyden osalta ja jolla on mainitussa direktiivissä edellytetty viljelyarvo.

Lajikkeen hyväksyminen kasvilajikeluetteloon on voimassa hyväksymisvuotta seuraavan kymmenennen kalenterivuoden loppuun. Hyväksyminen voidaan uudistaa, jos se on perusteltu lajikkeen viljelyn merkittävyyden vuoksi ja lajike täyttää edelleen erottuvuutta, pysyvyyttä ja yhtenäisyyttä koskevat edellytykset. Uudistamista koskeva hakemus on tehtävä viimeistään kaksi vuotta ennen lajikkeen hyväksymisen voimassaoloajan päättymistä. Hyväksymisen voimassaoloaika on jatkettava toistaiseksi siihen asti, kunnes uudistamisesta päätetään.

Ruokavirasto julkaisee kasvilajikeluettelon vähintään vuosittain.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset kasvilajikeluetteloon hyväksymisen edellytyksistä, lajikkeen ylläpidosta, lajiketta luetteloon hyväksyttävissä noudatettavasta menettelystä sekä kasvilajikeluettelon julkaisemisesta ja ylläpidosta.

9 §

Lajikkeen hyväksymisen peruuttaminen

Kasvilajikelautakunnan on peruutettava kasvilajikkeen hyväksyminen, jos:

- 1) tutkimuksin osoitetaan, että lajike ei ole erottuva, pysyvä tai riittävän yhtenäinen; taikka
- 2) lajikkeen vastuutaho sitä pyytää, paitsi jos lajikkeen ylläpito taataan ja jos samalla jokin muu toimija jatkaa lajikkeen vastuutahona.

Kasvilajikelautakunta voi peruuttaa lajikkeen hyväksymisen, jos:

- 1) lajikkeen hyväksymisen edellytykset eivät enää täyty;
- 2) hyväksymistä haettaessa tai tutkimusten aikana on annettu vääriä tai harhaanjohtavia tietoja niistä seikoista, joiden perusteella hyväksyminen tehdään; tai
- 3) hyväksyttyä lajiketta ei ylläpidetä lajikkeiden ylläpitämistä koskevien hyväksytyjen menettelytapojen mukaisesti.

10 §

Muuntogeenisen lajikkeen siemenet

Muuntogeeninen lajike voidaan hyväksyä hakemuksesta lajikeluetteloon 8 §:n mukaisesti. Sen lisäksi, mitä 5 §:ssä säädetään, muuntogeenisen lajikkeen siemeniä saa tuottaa ja saattaa markkinoille vain, jos tarpeelliset toimenpiteet ihmisten terveydelle ja ympäristölle aiheutuvien haitallisten vaikutusten toteamiseksi ja estämiseksi on tehty ja muuntogeeninen siemen on hyväksytty Euroopan unionissa viljelykäyttöön muuntogeenisistä elintarvikkeista ja rehuista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1829/2003 tai geenitekniikkalain (377/1995) mukaisesti.

Eduskunnan vastaus EV 235/2018 vp

11 §

Pakkaaminen ja merkitseminen

Markkinoille saatettavat siemenet on suljettava pakkauksiin. Sertifioitujen siementen pakkaukset on suljettava Ruokaviraston valvonnassa tai sen hyväksymällä tavalla. Ruokavirasto voi yksittäistapauksissa sallia siementen toimittamisen pakkaamattomina lopulliselle käyttäjälle ottaen huomioon, mitä siementen tuottamista ja markkinointia koskevissa Euroopan unionin säännöksissä säädetään.

Siementen ostajalle on pakkauksessa tai siementavaraa seuraavassa vakuustodistuksessa taikka kasvipassissa, johon on yhdistetty vakuustodistus, annettava tarpeelliset tiedot siemenistä. Osa tiedoista voidaan antaa ennakkotietoina, joiden lopullinen sisältö on jälkepäin ilmoitettava ostajalle.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset siementen pakkaamisesta ja kauppaerän koosta, pakkausten ja siemenerien merkitsemisestä, ostajalle annettavista tiedoista ja niiden julkaisemisesta, ennakkotietojen käyttöehdoista sekä pakkaamattomien siementen ja niitä koskevien tietojen toimittamisesta lopulliselle käyttäjälle.

12 §

Erityiset säännökset

Poiketen siitä, mitä 5 §:n 2 momentissa säädetään, sertifioimattomina saadaan markkinoille saattaa:

- 1) vähäisiä määriä tieteellisiin tarkoituksiin tai jalostukseen käytettäviä siemeniä;
- 2) koetoinnassa lajikkeiden testaamiseen käytettäviä siemeniä lajikkeista, joista on tehty kasvilajikeluetteloon lisäämistä koskeva hakemus;
- 3) nurmi- ja rehuksien sekä öljy- ja kuitukasvien tuotantoon tarkoitettuja lajikkeettomia kaupallisia siemeniä;
- 4) siementen raakaeriä, jotka toimitetaan kunnostustoimintaa ja pakkaamista varten;
- 5) huoltovarmuusvarastoitua lajikkeellista siemenviljaa, jollei markkinoille muutoin pystytä toimittamaan siemenhuollon turvaamiseksi riittävästi sertifioituja siemeniä;
- 6) geenivarojen ylläpitämiseksi ja säilyttämiseksi vähäisiä määriä alkuperäiskasvilajikkeiden siemeniä.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, saadaan sertifioimattomina käsitellä ja toimittaa sopimusviljelijälle tärkkelysperunan, sokerijuurikkaan ja kuminan siemeniä, jos siemenet ovat sopimustuotannossa eivätkä poistu tuotantoketjusta markkinoille.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset 1 momentissa tarkoitettua sertifioimattomien siementen markkinoille saattamisesta, lajikeaitoudesta, puh-taudesta, itävyydestä, terveydestä, käsittelyn ja varastoinnin edellytyksistä sekä 2 momentissa tarkoitettua siementen käsittelemisestä ja toimittamisesta sopimustuotannossa.

Eduskunnan vastaus EV 235/2018 vp

3 luku

Toiminnan harjoittaminen

13 §

Pakkaamon hyväksyminen

Siementen pakkaamotoimintaa saa harjoittaa vain Ruokaviraston tarkastamissa ja hyväksymissä pakkaamoissa. Pakkaamon hyväksymisen edellytyksenä on, että sillä on ammattitaitoinen henkilökunta ja pakkaamotoiminnassa tarvittavat asianmukaiset tilat ja laitteet. Ruokavirasto voi asettaa pakkaamon toiminnalle ehtoja.

Pakkaamo voidaan hyväksyä enintään kymmeneksi vuodeksi kerrallaan Ruokaviraston arvioiman riskin mukaan. Pakkaamon hyväksymisen voimassaoloa voidaan hakemuksesta jatkaa, jos hyväksymisen edellytysten todetaan täyttyvän.

Pakkaamon on ilmoitettava toiminnassaan tapahtuneista olennaisista muutoksista Ruokavirastolle.

Ruokavirasto tarkastaa pakkaamoja arvioimansa riskin perusteella. Kaikissa pakkaamoissa on tehtävä vähintään yksi tarkastus pakkaamon hyväksynnän voimassaoloaikana.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset pakkaamon hyväksymisen hakemisesta, hyväksymisestä ja hyväksynnän jatkamisesta.

14 §

Ilmoitusvelvollisuus

Siementen markkinoille saattajan, maahantuojan ja maastaviejän on tehtävä Ruokavirastolle kirjallinen ilmoitus toimintansa aloittamisesta, lopettamisesta ja toiminnassaan tapahtuvista olennaisista muutoksista.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset ilmoituksen sisällöstä ja ilmoitusmenettelystä.

15 §

Velvollisuus tiedoston pitämiseen

Edellä 13 ja 14 §:ssä tarkoitetun toimijan on pidettävä toiminnastaan kauppaeräkohtaista tiedostoa, josta tarvittaessa voidaan vaikeuksitta selvittää valvontaa varten tarpeelliset tiedot. Tiedot tulee säilyttää kuuden vuoden ajan niiden tallentamisesta.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset tiedoston pitämisestä, sisällöstä ja järjestämisestä.

Eduskunnan vastaus EV 235/2018 vp

16 §

Vahingonkorvausvelvollisuus

Siementen kunnostajan ja pakkaajan sekä sen, joka on tuonut siemenet Suomeen, on korvattava vahinko, joka ammattikäytössä aiheutuu käyttäjälle siitä, että siemenet eivät täytä Euroopan unionin siemeniä koskevassa lainsäädännössä, tässä laissa tai tämän lain nojalla säädettyjä vaatimuksia. Korvaus on suoritettava, vaikka vahinkoa ei ole aiheutettu tahallisesti tai huolimattomuudesta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua korvausvelvollisuutta ei kuitenkaan ole, jos se, jolta vaaditaan korvausta, saattaa todennäköiseksi, ettei siemenissä ollut vahingon aiheuttanutta virhettä silloin, kun ne toimitettiin markkinoille. Siementen kunnostajan ja pakkaajan sekä sen, joka on tuonut ne Suomeen, velvollisuudesta korvata niistä henkilölle taikka yksityiseen käyttöön tai kuluutukseen tarkoitettulle ja vahinkoa kärsineen pääasiassa sellaiseen tarkoitukseen käyttämälle omaisuudelle aiheutunut vahinko säädetään tuotevastuulaissa (694/1990).

Edellä 1 momentissa tarkoitettua vahingonkorvausvelvollisuudesta käyttäjän vahingoksi poikkeava ehto on tehoton.

17 §

Kansallisesti tärkeiden peltokasvilajien siemenhuollon turvaaminen

Kansallisesti tärkeiden peltokasvilajien siemenhuollon turvaamiseksi voidaan kasvinjalostusyritykselle maksaa huoltovarmuusrahaston varoista korvausta lajikkeiden jalostustyöstä, joka tapahtuu Suomessa, ja kantasiementuotannosta.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan säännökset korvaukseen oikeuttavista kasvilajeista ja -lajikkeista sekä muista korvausperusteista.

4 luku

Laboratoriot

18 §

Tutkimuslaboratoriot

Tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä edellytetyt näytteiden käsittelytehtävät ja tutkimukset tekee Ruokavirasto tai sen hyväksymä yksityinen laboratorio tai Euroopan unionin jäsenvaltion hyväksymä laboratorio.

Eduskunnan vastaus EV 235/2018 vp

19 §

Yksityisen laboratorion hyväksyminen

Ruokavirasto voi hakemuksesta hyväksyä yksityisen laboratorion siemennäytteiden tutkimuksia tekeväksi laboratoriksi. Laboratorio voi olla riippumaton laboratorio tai siemenliikkeen laboratorio. Hyväksymisen edellytyksenä on, että laboratoriolta on erikseen nimetty tutkimuksista vastaava henkilö sekä käytössään riittävästi ammattitaitoista henkilöstöä sekä toiminnan edellyttämät tekniset valmiudet.

20 §

Yksityisen laboratorion suorittamat tutkimukset

Yksityisen laboratorion on tarkastettava näytteet kansainvälisten menetelmien mukaan tai niiden puuttuessa Ruokaviraston hyväksymien kansallisten menetelmien mukaan. Laboratorion on pidettävä tiedostoa vastaanottamistaan näytteistä.

21 §

Yksityisen laboratorion valvonta

Ruokavirasto valvoo, että 19 §:n mukaisesti hyväksytyt yksityiset laboratoriot noudattavat tätä lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä tämän lain mukaista tehtävää suorittaessaan. Ruokavirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä valvonnan suorittamiseksi välttämättömät tiedot laboratoriolta. Ruokaviraston on tarkastettava laboratorion toiminta arvioimansa riskin perusteella. Laboratorion on tehtävä Ruokavirastolle ilmoitus toiminnassaan tapahtuneista olennaisista muutoksista.

Ruokaviraston tulee tutkia uudelleen vähintään viisi prosenttia yksityisen laboratorion sertifiointia varten tutkimista näytteistä.

5 luku

Viranomaiset

22 §

Yleinen ohjaus ja suunnittelu

Tämän lain täytäntöönpanon yleinen ohjaus ja suunnittelu kuuluvat maa- ja metsätalousministeriölle.

Eduskunnan vastaus EV 235/2018 vp

23 §

Valvontaviranomaiset ja sertifiointiviranomainen

Tämän lain täytäntöönpanosta sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa Ruokavirasto. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus valvoo siementen markkinointia toimialueellaan. Siementen maahan- tuontia valvoo Ruokaviraston ohella Tulli.

Siementen sertifiointiviranomainen on Ruokavirasto.

24 §

Valtuutetut tarkastajat ja näytteenottajat

Ruokavirasto voi käyttää tarkastus- ja valvontatehtävissä apunaan tehtävään kirjallisesti valtuuttamiaan tarkastajia ja näytteenottajia. Tarkastajat ja näytteenottajat toimivat viraston valvonnassa. Tarkastajalla tulee olla tehtävänsä hoitamiseksi riittävä siemeniä koskeva tai muu lain noudattamisen valvonnan kannalta tarvittava osoitettu ammattitaito ja näytteenottajalla riittävä asiantuntemus näytteiden ottamiseen ja käsittelyyn.

Ruokavirasto voi peruuttaa myöntämänsä valtuuden, jos valtuutettu tarkastaja tai näytteenot- taja laiminlyö viraston määräämien ehtojen noudattamisen tai muutoin olennaisella tavalla rik- koo tehtäviin liittyviä veloitteitaan vielä senkin jälkeen, kun häntä on ensin huomautettu puut- teista.

Valtuutetun tarkastajan tai näytteenottajan tulee vaadittaessa esittää kirjallinen selvitys valtuu- tuksestaan toimijalle.

Valtuutettuun tarkastajaan ja näytteenottajaan sovelletaan heidän hoitaessaan tässä laissa tar- koitettuja tehtäviä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvas- tuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

6 luku

Tarkastukset ja valvonta

25 §

Valvontasuunnitelma ja valvonnan tulosten julkaiseminen

Ruokaviraston on laadittava suunnitelma valvonnan järjestämisestä ja valvontakertomus suo- ritetuista valvonnoista. Ruokavirasto julkaisee valvontakertomuksen osana laatimaansa raporttia Suomen elintarvikeketjun monivuotisen kansallisen valvontasuunnitelman toteutumisesta.

Lisäksi Ruokavirasto voi julkaista tai asettaa julkisesti saataville yksittäisiä toimijoita koske- van virallisen valvonnan tuloksia koskevia tietoja edellyttäen, että seuraavat edellytykset täyty- vät:

Eduskunnan vastaus EV 235/2018 vp

1) kyseiselle toimijalle annetaan tilanteen kiireellisyys huomioon ottaen tilaisuus tulla kuulluksi tiedoista, jotka Ruokavirasto aikoo julkaista tai muuten asettaa julkisesti saataville, ennen niiden julkaisemista tai asettamista saataville; ja

2) julkaistuissa tai muuten julkisesti saataville asetetuissa tiedoissa otetaan huomioon kyseisen toimijan esittämät huomautukset tai tiedot julkaistaan tai asetetaan saataville yhdessä näiden huomautusten kanssa.

26 §

Tarkastusoikeus

Valvontaviranomaisilla sekä valtuutetuilla tarkastajilla ja näytteenottajilla on oikeus tämän lain mukaista sertifiointia, tarkastusta ja valvontaa varten tarkastaa siemenviljelyksiä sekä niiden läheisyydessä sijaitsevia viljelyksiä ja alueita, siemeniä, siementen tuotanto- ja pakkaustiloja, varastointi- ja myyntipaikkoja sekä kuljetusvälineitä, toimijan kirjanpitoa ja 15 §:ssä tarkoitettua tiedostoa sekä ottaa maksutta siemenistä näytteitä tutkimuksia varten.

Pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa tarkastuksen ja näytteenoton saa tehdä vain viranomainen. Tarkastus ja näytteenotto saadaan toimittaa vain, jos tarkastuksen toimittaminen on välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi ja on perusteltua syytä epäillä jonkun syyllistyneen tässä laissa rangaistavaksi säädettyyn menettelyyn ja tarkastus on välttämätön rikoksen selvittämiseksi. Muilta osin tarkastuksessa on noudatettava mitä hallintolain (434/2003) 39 §:ssä säädetään.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset tarkastusten suorittamisesta, näytteiden ottamisesta ja tutkimisesta, suoritetujen tarkastusten hyväksymisestä sekä muusta tarkastus- ja valvontamenettelystä.

27 §

Tiedonsaantioikeus

Valvontaviranomaisella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä valvonnan suorittamiseksi välttämättömät tiedot valtion ja kunnan viranomaisilta, julkista tehtävää hoitavalta sekä tämän lain mukaisilta toimijoilta ja muilta, joita tämän lain velvoitteet koskevat. Myös valtuutetuilla tarkastajilla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä valvonnan suorittamiseksi välttämättömät tiedot tämän lain mukaisilta toimijoilta ja muilta, joita tämän lain velvoitteet koskevat.

28 §

Ulkomaiset tarkastajat

Mitä 26 ja 27 §:ssä säädetään Suomen viranomaisten tarkastus- ja tiedonsaantioikeudesta, koskee myös Euroopan unionin lainsäädännössä tai Suomea sitovassa kansainvälisessä sopimuksessa tarkoitettuja ulkomaisia tarkastajia, silloin kun kyseinen Suomea sitova kansainvälinen velvoite tätä edellyttää.

Eduskunnan vastaus EV 235/2018 vp

29 §

Tunnistautumaton näytteen tilaaminen etämyynnissä

Valvontaviranomainen voi tunnistautumatta tilata toimijoilta etäviestintävälineiden välityksellä näytteitä myytäväksi tarjottavista siemenistä. Näytteitä saadaan käyttää virallisessa valvonnassa. Saatuaan näytteen valvontaviranomaisen on ilmoitettava toimijalle, että näyte on tilattu virallista valvontaa varten.

30 §

Miehittämättömän ilma-aluksen käyttäminen valvonnassa

Tämän lain noudattamisen valvonnassa saadaan käyttää apuna miehittämättömiä ilma-alkusien ennalta tehdyn kuvaussuunnitelman ja paikkatiedon perusteella.

Ilma-aluksen käyttöoikeus valvonnassa on virkavastuulla toimivalla viranomaisella. Ilma-aluksen käytöstä valvonnassa on ilmoitettava toimijalle valvonnasta ilmoittamisen yhteydessä tai viimeistään valvontatilanteessa.

31 §

Palveluntarjoaja

Ruokavirasto voi siirtää 30 §:ssä tarkoitetun miehittämättömällä ilma-aluksella suoritettavan avustavan valvontatehtävän palveluntarjoajalle. Ruokaviraston on mainitun pykälän 2 momentin mukaisesti ilmoitettava ilma-aluksen käytöstä valvonnassa. Palveluntarjoajan on toimitettava valvonnan tulokset Ruokavirastolle.

Palveluntarjoajalla on oltava valvonnan hoitamisen edellyttämät tekniset, ammatilliset ja toiminnalliset valmiudet ja henkilöstö.

Ruokavirasto voi peruttaa palveluntarjoajalle siirretyn miehittämättömällä ilma-aluksella suoritettavan valvontatehtävän, jos palveluntarjoaja ei noudata 1 tai 2 momentissa säädettyjä vaatimuksia tai edellytyksiä tai muulla tavalla olennaisesti rikkoo tähän tehtävään liittyviä velvoitteita.

32 §

Valvontarekisterit

Ruokavirasto pitää valvontaa varten rekisteriä 13 §:ssä tarkoitetuista pakkaamohyväksynnän saaneista toimijoista, 14 §:ssä tarkoitetuista ilmoitusvelvollisista toimijoista ja 19 §:ssä tarkoitetuista hyväksytyistä yksityisistä laboratorioista.

Rekistereihin merkitään seuraavat tiedot:

- 1) toimijan tai hyväksytyin laboratorion nimi, osoite sekä muut yhteystiedot;
- 2) hyväksytyin pakkaamon osalta pakkaamonumero ja voimassaoloaika;
- 3) toimipaikkojen osoitteet ja yhteystiedot;
- 4) toimiala tai hyväksytyin laboratorion pätevyysalue;
- 5) hyväksytyin laboratorion tutkimuksista vastaavan henkilön nimi;

Eduskunnan vastaus EV 235/2018 vp

6) tiedot valvontaviranomaisen suorittamista tarkastuksista ja niiden tuloksista sekä muut valvonnassa tarvittavat tiedot;

7) tiedot tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten, määräysten ja kieltojen rikkomisesta ja valvontaviranomaisen määräämistä seuraamuksista.

Tiedot poistetaan rekistereistä kolmen vuoden kuluessa siitä, kun toimija tai yksityinen laboratorio on ilmoittanut Ruokavirastolle toimintansa lopettamisesta tai toimijan toiminta on loppunut.

Tässä laissa säädettyt rekisterit ovat osa maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetussa laissa (284/2008), jäljempänä *tietojärjestelmälaki*, tarkoitettua maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmää. Tässä luvussa säädettyihin rekistereihin ja asiakirjoihin sovelletaan mainittua lakia, ellei tässä luvussa toisin säädetä.

Henkilötietojen keräämiseen ja tallettamiseen 1 momentissa tarkoitettuihin rekistereihin sekä rekistereihin talletettujen tietojen käyttämisestä ja luovuttamisesta säädetään luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuojasetus) annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679, tietosuojalaissa (1050/2018) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999). Henkilötietojen käsittelyyn ei kuitenkaan sovelleta, mitä mainitun asetuksen 18 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa säädetään.

33 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, Ruokavirastolla on oikeus luovuttaa tässä laissa tarkoitettua tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön asemasta tai liikesalaisuudesta syyttäjä- ja poliisiviranomaiselle pakkokeinolain (806/2011) 8 luvun 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun rikoksen selvittämiseksi ja tämän lain 23 §:ssä mainituille viranomaisille tämän lain mukaisten tehtävien suorittamista varten sekä Verohallinnolle sille laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

34 §

Perittävät maksut

Tämän lain mukaisista suoritteista valtiolle perittävistä maksuista säädetään valtion maksupestelaisissa (150/1992).

Eduskunnan vastaus EV 235/2018 vp

7 luku

Hallinnolliset pakkokeinot

35 §

Seuraamusmaksu

Ruokavirasto voi antaa toimijalle kirjallisen varoituksen tai määrätä toimijan maksamaan vähintään 500 euron ja enintään 5 000 euron seuraamusmaksun, jos:

1) siementen markkinoille saattamisessa on rikottu 5 §:n säännöksiä siementen markkinoille saattamisesta, 12 §:n säännöksiä sertifioimattomien siementen markkinoille saattamisesta tai niiden nojalla annettuja säännöksiä taikka 36 §:n nojalla määrättyä kieltoa saattaa markkinoille siemeniä tai 37 §:n nojalla asetettuja lajikkeiden markkinointirajoituksia;

2) muuntogeenisen lajikkeen siementen tuottamisessa tai markkinoinnissa on rikottu 10 §:ää tai sen nojalla annettuja säännöksiä;

3) siementen pakkaamisessa tai pakkaamotoiminnassa on rikottu 11 tai 13 §:ää tai niiden nojalla annettuja säännöksiä taikka 13 §:n nojalla annettuja pakkaamon toimintaa koskevia ehtoja;

4) siementen ostajalle pakkauksessa tai siementavaraa seuraavissa asiakirjoissa on rikottu 11 §:ää tai sen nojalla annettuja säännöksiä;

5) 14 §:ssä säädetty ilmoitusvelvollisuus on jätetty toistuvasti kehotuksista huolimatta noudattamatta;

6) tiedoston pitämisessä on rikottu 15 §:ää tai sen nojalla annettuja säännöksiä; tai

7) yksityisen laboratorion toiminnassa on rikottu laboratoriolle 19—21 §:ssä säädettyjä hyväksymisen edellytyksiä.

Seuraamusmaksu määrätään maksettavaksi valtiolle. Maksun suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, vahingollisuus ja toistuvuus. Maksu voidaan jättää määräämättä tai määrätä maksettavaksi vähimmäismäärää pienempänä, jos tekoa voidaan pitää vähäisenä ja maksun määräämättä jättäminen tai määrääminen vähimmäismäärää pienempänä on kohtuullista laiminlyönnin laatu, toistuvuus, suunnitelmallisuus ja muut olosuhteet huomioon ottaen.

Seuraamusmaksua ei saa määrätä luonnolliselle henkilölle, jota epäillään samasta teosta esituskinnassa, syyteharkinnassa tai tuomioistuimessa vireillä olevassa rikosasiassa tai jolle on samasta teosta annettu lainvoimainen tuomio. Jos seuraamusmaksu on määrätty luonnolliselle henkilölle, samasta teosta ei saa tuomita tuomioistuimessa rangaistusta.

Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos teosta on kulunut yli kuusi kuukautta. Seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002). Seuraamusmaksu vanhenee viiden vuoden kuluttua seuraamusmaksun määräämispäivästä.

36 §

Kielto saattaa markkinoille siemeniä

Ellei muualla laissa toisin säädetä, Ruokavirasto voi kieltää siemenerän markkinoille saattamisen taikka kieltää pakkaamoja tai siementen markkinoille saattamista, maahantuontia tai maastavientiä harjoittavaa toimijaa markkinoimasta siemenerää, jos siemenerä, sen pakkaaminen tai sitä koskevat merkinnät eivät täytä tässä laissa tai sen nojalla säädettyjä tai määrättyjä vaatimuksia.

Eduskunnan vastaus EV 235/2018 vp

Kielto voidaan määrätä myös vaatimusten täyttämistä koskevien tarpeellisten tutkimusten suorittamisen ajaksi, jos on perusteltua syytä epäillä, että siemenet, niiden pakkaaminen tai niitä koskevat merkinnät eivät täytä niitä koskevia vaatimuksia. Ruokavirasto voi markkinoille saattamisen estämiseksi merkitä siemenet sopivalla tavalla.

Kielto on annettava määräaikaisena, jos sen perusteena oleva puutteellisuus on mahdollista poistaa. Kielto on viipymättä peruutettava, jos puutteellisuus on poistettu tai puutteellisuudella ei enää kiellon määräämisen kannalta ole merkitystä.

Jos asia ei siedä viivytystä, Ruokaviraston lisäksi myös muu 23 §:ssä mainittu valvontaviranomainen voi kieltää siemenen markkinoille saattamisen väliaikaisesti. Muun valvontaviranomaisen antama väliaikainen kieltäminen on saatettava viivytyksettä Ruokaviraston ratkaistavaksi. Kielto raukeaa, jos Ruokavirasto ei ole tehnyt 1 momentissa tarkoitettua siemenestä tai siementen markkinointia koskevaa päätöstä viikon kuluessa kiellon antamisesta.

37 §

Lajikkeen siementen markkinoille saattamista koskevat rajoitukset

Maa- ja metsätalousministeriö voi kieltää maatalous- tai puutarhatuotantoon tarkoitettujen kasvilajikkeen siementen markkinoille saattamisen koko maassa tai määrätyllä alueella, jos lajikkeen viljelystä saattaisi aiheutua vahinkoa ihmisille, eläimille tai ympäristölle taikka kasvien terveyden kannalta vahinkoa muiden lajien tai lajikkeiden viljelylle, ellei muussa laissa toisin säädetä.

38 §

Hävittämis- ja maastavientimääräys

Jos siementen markkinoille saattaminen on 36 tai 37 §:n nojalla kielletty, Ruokavirasto voi sallia niiden käytön muuhun tarkoitukseen kuin siemeniksi taikka määrätä ne vietäviksi maasta tai hävitettäväksi, ellei muussa laissa toisin säädetä. Päätökseen voidaan liittää ehtoja sen täytäntöönpanossa noudatettavasta menettelystä.

39 §

Internetsivuston sulkeminen

Ruokavirasto voi määrätä toimijan hallinnoiman tai käyttämän internetsivuston suljettavaksi, jos sen välityksellä markkinoille saatettavat siemenet eivät täytä tässä laissa säädettyjä vaatimuksia tai siemenistä sivustolla annetut tiedot ovat sellaiset, että ne johdattavat lopullisen käyttäjän harhaan. Määräys internetsivuston sulkemisesta voidaan antaa väliaikaisena asian selvittämisen tai epäkohdan korjaamisen ajaksi.

Jos 1 momentin mukaisesti markkinoille saatettavaksi tarkoitettujen siementen ei täytä tässä laissa säädettyjä vaatimuksia tai siemenistä annetut tiedot ovat totuuden vastaisia taikka oleellisesti harhaanjohtavia, Ruokavirasto voi internetsivuston sulkemisen lisäksi ryhtyä 36 §:ssä säädettyihin toimenpiteisiin.

Eduskunnan vastaus EV 235/2018 vp

40 §

Uhkasakko ja teettäminen

Ruokavirasto voi tehostaa 36 §:ssä tarkoitettua siementen markkinoille saattamista koskevaa kieltoa tai 38 §:ssä tarkoitettua siementen hävittämistä tai maastavientiä koskevaa määräystä taikka 39 §:ssä tarkoitettua internetsivuston sulkemista koskevaa määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Uhkasakosta, teettämisuhkasta ja teettämisestä säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

41 §

Laboratorion hyväksymisen peruuttaminen

Ruokavirasto voi peruuttaa yksityisen laboratorion hyväksymisen, jos laboratorio tai siellä harjoitettava toiminta olennaisesti rikkoo tässä laissa tai sen nojalla säädettyjä vaatimuksia eikä laboratorio Ruokaviraston määräyksestä huolimatta korjaa puutteita kohtuullisessa määräajassa.

Jos Ruokavirasto katsoo, että puute laboratorion toiminnassa on sellainen, että se voi vaarantaa tutkimustulosten luotettavuuden, Ruokavirasto voi määrätä hyväksymisen peruutetuksi myös 1 momentissa tarkoitettun puutteen korjaamiseksi tarvittavaksi kohtuulliseksi määräajaksi.

Ruokaviraston on peruutettava yksityisen laboratorion hyväksyntä, jos laboratorio sitä pyytää tai jos laboratorio on lopettanut toiminnan, jonka perusteella se on hyväksytty.

42 §

Pakkaamon hyväksymisen peruuttaminen

Ruokavirasto voi peruuttaa pakkaamon hyväksymisen, jos pakkaamo tai siellä harjoitettava toiminta olennaisesti rikkoo tässä laissa tai sen nojalla säädettyjä vaatimuksia eikä pakkaamo Ruokaviraston määräyksestä huolimatta korjaa puutteita kohtuullisessa määräajassa.

Ruokaviraston on peruutettava pakkaamon hyväksyminen, jos pakkaamo sitä pyytää tai jos pakkaamo on lopettanut pakkaamotoiminnan, jonka perusteella se on hyväksytty.

8 luku

Erinäiset säännökset

43 §

Koneellinen allekirjoitus

Automaattisen tietojenkäsittelyn avulla tehty tämän lain mukainen päätös sekä asiaan liittyvät asiakirjat voidaan allekirjoittaa koneellisesti.

Eduskunnan vastaus EV 235/2018 vp

44 §

Muutoksenhaku

Ruokaviraston päätökseen sekä päätökseen, jonka kasvilajikelautakunta on antanut lajikkeen hyväksymistä koskevaan hakemukseen, saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Toimivaltainen hallinto-oikeus on se, jonka tuomiopiiriin päätös olennaisimmin liittyy joko alueen sijainnin tai elinkeinonharjoittajan kotipaikan perusteella.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Edellä 36 §:n 3 momentissa tarkoitettua väliaikaista markkinointikieltoa koskevaan päätökseen ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

45 §

Täytäntöönpano

Tämän lain nojalla tehtävässä muussa kuin hallinnollista seuraamusmaksua koskevassa päätöksessä voidaan määrätä, että päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

46 §

Rangaistussäännös

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

1) tuottaa tai saattaa markkinoille siemeniä vastoin 5 tai 12 §:ssä säädettyä taikka rikkoo 36 §:n nojalla määrättyä siementen markkinointikieltoa,

2) saattaa markkinoille siemeniä, jotka eivät täytä 11 §:ssä ja sen nojalla annetuissa säännöksissä siementen pakkaamiselle tai merkitsemiselle asetettuja vaatimuksia,

3) pakkaa siemeniä ilman 13 §:ssä tarkoitettua pakkaamon hyväksyntää tai jatkaa toimintaansa, vaikka pakkaamon hyväksyminen on 42 §:n nojalla peruutettu,

4) laiminlyö 14 §:n 1 momentissa tarkoitetun ilmoitusvelvollisuuden taikka

5) laiminlyö 15 §:n 1 momentissa tarkoitetun tiedoston pitämisen,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *siemenrikkomuksesta* sakkoon. Se, joka rikkoo tämän lain nojalla määrättyä uhkasakolla tehostettua kieltoa tai velvoitetta, voidaan jättää tuomitsematta rangaistukseen samasta teosta.

Ruokavirasto tekee 5 luvussa tarkoitettujen viranomaisten puolesta ilmoituksen 1 momentissa tarkoitetun rikkomuksen saattamiseksi syyteharkintaan. Ilmoitus voidaan jättää tekemättä rikkomuksesta, jota on kokonaisuutena pidettävä ilmeisen vähäisenä.

Eduskunnan vastaus EV 235/2018 vp

47 §

Poliisin virka-apu

Poliisin velvollisuudesta antaa virka-apua säädetään poliisilain (872/2011) 9 luvun 1 §:ssä.

48 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan siemenkauppalaki (728/2000). Seuraavat siemenkauppalain nojalla annetut säädökset niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen jäävät edelleen voimaan:

- 1) korvauksen maksamisesta kansallisesti tärkeiden peltokasvien jalostustyöstä ja kantasiementuotannosta annettu valtioneuvoston asetus (1525/2015);
- 2) siemenkaupan valvonnasta annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus (18/17);
- 3) alkuperäiskasvilajikkeiden sekä erityisiin kasvuolosuhteisiin kehitettyjen vihanneslajikkeiden hyväksymisestä ja siemenkaupasta annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus (25/10);
- 4) kylvösiemenseoksista annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus (8/18);
- 5) kasvilajikelautakunnasta annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus (22/10);
- 6) kasvilajikkeiden lajikeluettelosta annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus (51/04);
- 7) juurikkaiden siemenkaupasta annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus (114/00);
- 8) vihanneskasvien siemenkaupasta annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus (6/14);
- 9) siemenperunan kaupasta annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus (3/15);
- 10) öljy- ja kuitukasvien siemenkaupasta annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus (9/16);
- 11) nurmi- ja rehukasvien siemenkaupasta annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus (15/13);
- 12) viljakasvien siemenkaupasta annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus (16/13);
- 13) viranomaisen valvomasta näytteenotosta ja laboratoriotarkastuksesta kylvösiementuotannossa annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus (29/05);
- 14) hukkakaurasta kylvösiementuotannossa annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus (2/15);
- 15) poikkeuksista rehukasvien siemenseosten markkinointiin luonnollisen ympäristön säilyttämiseksi annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus (26/11).

49 §

Siirtymäsäännös

Ennen tämän lain voimaantuloa siemenkauppalain 11 §:n nojalla saatu pakkauslupa on ilman eri hyväksyntää voimassa pakkausluvan voimassaolon ajan. Lisäksi ennen tämän lain voimaantuloa mainitun lain 12 §:n nojalla ilmoituksen tehnyt kylvösiemenen markkinointia, maahantuontia ja maastavientiä harjoittava elinkeinonharjoittaja saa jatkaa toimintaansa tekemättä tämän lain 14 §:ssä tarkoitettua ilmoitusta toiminnan aloittamisesta.

Eduskunnan vastaus EV 235/2018 vp

Ruokaviraston ennen tämän lain voimaantuloa siementen tuotannon ja käytön valvontaan valtuuttamat tarkastajat tai näytteenottajat saavat toimia 24 §:ssä tarkoitettuina valtuutettuina tarkastajina tai näytteenottajina ilman eri valtuutusta.

Laki

sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 1 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1107/2017, seuraavasti:

1 §

Lain soveltamisala

Siten kuin tässä laissa säädetään, pannaan täytäntöön myös merenkulun ympäristönsuojelulain (1672/2009) 3 luvun 1 §:ssä tarkoitettu öljypäästömaksu, tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetun lain (1233/2006) 9 §:ssä tarkoitettu laiminlyöntimaksu, työsopimuslain (55/2001) 11 a luvun 3 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, työntekijöiden lähettämisestä annetun lain 35 §:ssä tarkoitettu laiminlyöntimaksu, kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa annetun lain (658/2013) 6 §:ssä tarkoitettu laiminlyöntimaksu, yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain (1188/2014) 49 §:ssä tarkoitettu rikkomusmaksu ja 51 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, alkoholilain (1102/2017) 71 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu ja siemenlain (/) 35 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu.

Tämä laki tulee voimaan   päivänä   kuuta 20 .

Helsingissä 12.2.2019

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri